

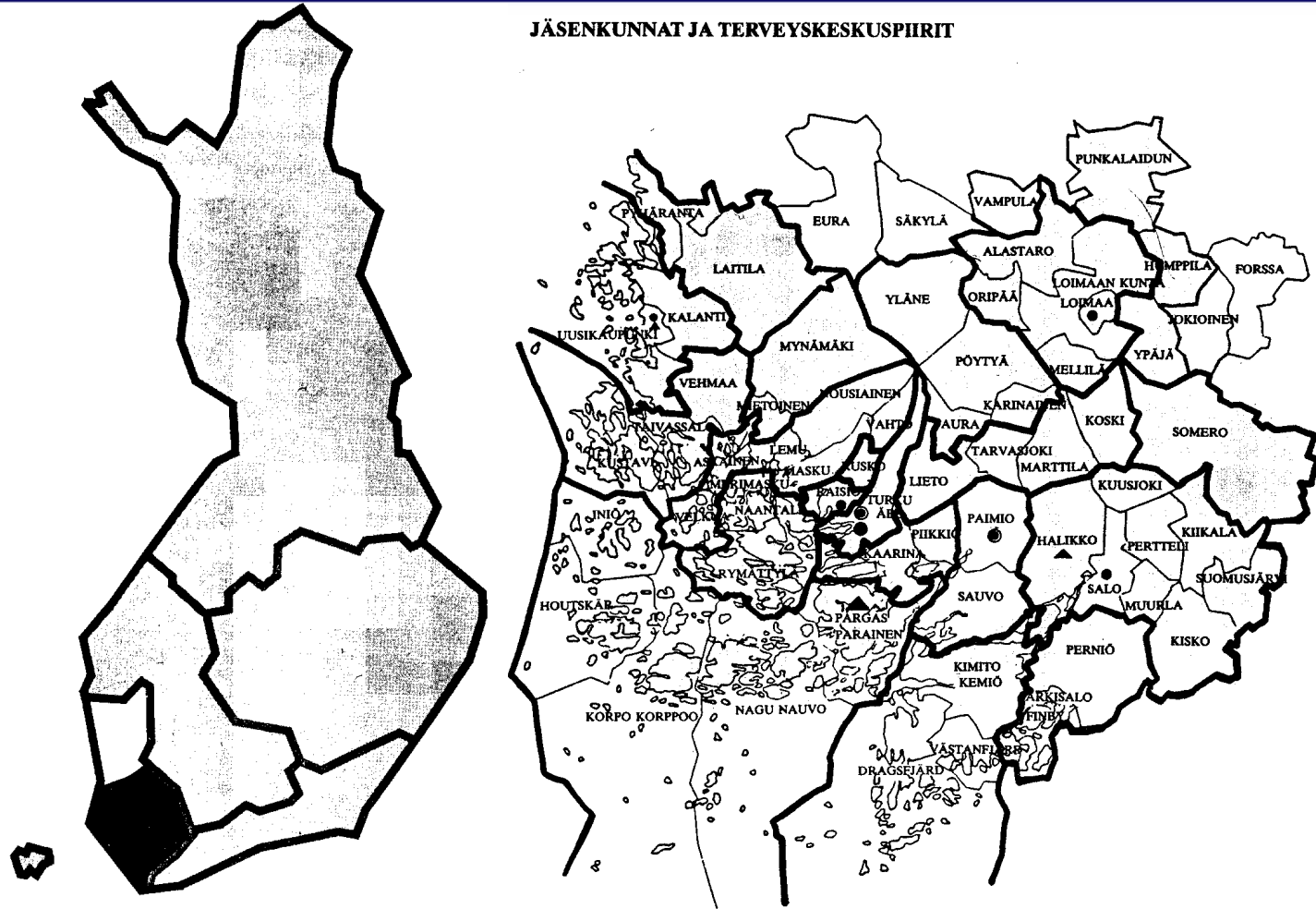
Kuntoutus ja jatkohoito: TYKSin kuntoutusosasto

-jatkohoitopaikka vaativampaa kuntoutusta
tarvitsevalle potilaalle

AVH-potilaan jatkohoito ja kuntoutus 8.10.2008

Merja Huovinen
Osastonhoitaja
TYKS, kuntoutusosasto

JÄSENKUNNAT JA TERVEYSKESKUSPIIRIT

Erityistason sairaanhoidon viisi
 vastuualuetta
 TYKSin vastualueet

- TYKSin piiri
- Satakunnan piiri

- Keskussairaala
- Aluesairaala
- Mielisairaala

Eura ja Säkylä kuuluvat Satakunnan keskussairaalapiiriin.
 Forssa ja Jokioinen kuuluvat Kanta-Hämeen keskussairaalapiiriin.

TYKSiin kuntoutusosasto

Paimion sairaala

arkkitehti Alvar Aalto

rak. v. 1933 keuhkoparantolaksi

**Rakennuksen suunnittelussa
huomioitu mm.**

- osa ympäröivää maisemaa
- suunnittelun ytimessä potilas,
hänen tarpeensa ja hyvinvointinsa
- valo, lämpimät ja rauhalliset värisävyt,
kodikas ja inhimillinen ilmapiiri,
luonnonläheisyys

Liitettiin TYKSiin v. 1987

Kuntoutusosaston toiminta alkoi v. 1989

TYKS

TURUN
YLIOPISTOLLINEN
KESKUSSAIRAALA

ÅUCS/ÅBO
UNIVERSITETS-
CENTRALSJUKHUS

/MH /2008

KUNTOUTUKSEN TULOSYSIKKÖ

Kuntoutuslinikka

Kuntoutustutkimuspoliklinikka

Kuntoutusosasto ja poliklinikka

Alueellinen apuvälinekeskus

Apuvälinepoliklinikka

Apuvälinehuolto

Kommunikaatiokeskus Tikoteekki

Työlääketieteen poliklinikka

Turun yliopistollisen keskussairaalan 20-paikkaisella kuntoutusosastolla aikuiskuntoutujalla on mahdollisuus kuntoutua lääkinnällisen kuntoutuksen moniammatillisen työryhmän tiiviillä ja ammattitaitoisella tuella.

Osastopaikoista 10 on neurologisille ja 10 tuki- ja liikuntaelinkuntoutujille.

Kuntoutujat tulevat osastolle

- * TYKSiin muilta osastoilta ja poliklinikoilta**
- * aluesairaaloista**
- * perusterveydenhuollosta**
- * joskus myös yksityissektorilta esim. työterveyshuollon lähettämänä**

siinä vaiheessa, kun lääkinnällinen kuntoutus tai kuntoutujan kuntoutumismahdollisuuksien arviointi on ensisijainen

Kuntoutujien yleisimmät sairaudet ja vammat

Aivoverenkiertohäiriöt

Aivovammat

Muut neurologiset sairaudet

Ortopedisen leikkauksen jälkitilat

Monivammat

Selkäydinvauriot

Raaja-amputaatiot

Erilaiset selkä- ja muut kivut

Monet kuntoutujat ovat monisairaita tai heidän tilansa ei ole vielä vakaa

Moniammatillinen lääkinnällinen kuntoutus TYKSiin kuntoutusosastolla

- lääketieteellinen asiantuntemus
- kuntouttava hoitotyö
- fysioterapia
- toimintaterapia
- puheterapia
- neuropsykologinen kuntoutus
- sosiaalityö
- kuntoutusohjaus

Henkilökunta

Fysiatri, osastonlääkäri

Neurologi

Osastonhoitaja ja apulaisosastonhoitaja

11+3 sairaanhoitajaa

3 perushoitajaa

4+1 fysioterapeuttia

Toimintaterapeutti

Psykologi + kipupsykologin palveluja

Puheterapeutti

Sosiaalityöntekijä

Kuntoutusohjaajien palveluja

Osastonsihtööri

4 laitoshuoltajaa

OSASTOKUNTOUTUKSEN TAVOITTEENA ON

**Kuntoutujan fyysinen, psyykkinen ja
sosiaalinen toimintakyky parantuu**

**Kuntoutusjakson jälkeen kuntoutuja selviytyy
itseään ja läheisiään tyydyttävällä tavalla
koti- tai työympäristössä**

**Tavoitteena voi myös olla kuntoutumismahdollis-
uuksien ja sopivien asumismuotojen arviointi**

Kuntoutusosaston toimintaa ohjaavat keskeiset periaatteet

Kuntoutus on

- * kuntoutujalähtöistä ja yksilöllistä**
- * kuntoutujan ja hänen läheisensä
voimavarat huomioon ottavaa**
- * moniammatillista ja yhteisvastuullista**
- * korkeatasoista ja oikea-aikaista**
- * tehokasta ja tuloksellista**

Keinot

- 1. Kuntoutujälhtëöisyys**
- 2. Moniammatillisuus**
- 3. Yhteistyö läheisten kanssa**

1. Kuntoutujalähtöisyys

- edellyttää motivaatiota, mutta myös tukee motivaatiota ja autonomiaa
- kuntoutuja on/saa olla mukana päättämässä; yksittäin, erilaisissa ryhmissä esim. ydinlähiryhmä, kuntoutustyöryhmä, lähiryhmä
- tavoitteet laaditaan yksilöllisesti, kuntoutujan edellytykset!
- yksilölliset ohjeet kuntoutujalle vaikka itsestä otetuin valokuvin, videoin esim. siirtymistilanteissa
- päivän aikataulu yksilöllinen kuntoutujan jaksamisen mukaan

Ydinlähiryhmä

-mukana kuntoutuja, omahoitaja (kutsuu koolle 1. vk), ft, tt + muita terapeutteja

-laatii osatavoitteet sovitulle ajalle, vahvistavat kuntoutujan omaa sitoutumista

Esim: Tavoitteet 1-6, tässä pari ensimmäistä

1. Kävely onnistuu kepin avulla ja avustajan varmistuksella 5-10 m

keinot: siirtymiset oikealla tekniikalla, huomioiden vas jalan kuormitus

kävelyharjoitukset fysioterapiassa

seisomateline ja motomed

omatoiminen alaraajoja vahvistava harjoitusohjelma (ft laatii kirjallisen)

uudet kengät (selvitellään miten kenkäostoksille)

2. WC-käynnit sujuvat yksin ja turvallisesti

keinot: siirtyminen omalla tutulla tyylillä, huomioiden vas. jalan kuormitus

hidas ja rauhallinen tahti

toistaiseksi hoitaja mukana varmistamassa

TYKS

TURUN
YLIOPISTOLLINEN
KESKUSSAIRAALA

ÅUCS/ÅBO
UNIVERSITETS-
CENTRALSJUKHUS

/MH /2008

KUNTOUTUSTYÖRYHMÄ

ERIKOISLÄÄKÄRI

HOITAJA

OSASTONHOITAJA

FYSIO-
TERAPEUTTI

erikoistuva
lääkäri

TOIMINTA-
TERAPEUTTI

KUNTOUTUJA

opiskelijat

PSYKOLOGI

SOSIAALI-
TYÖNTEKIJÄ

kuntoutusohjaaja

kuntoutujan läheiset

PUHETERAPEUTTI

KUNTOUTUMISSUUNNITELMA

TAVOITTEET

KEINOT

TOTEUTUS

JAKSON PITUUS

JATKOSUUNNITELMAT

SEURANTA

Kuntoutussuunnitelma

- tehdään aina moniammatillisena tiiminä, jossa kuntoutuja itse on päähenkilö
- sisältää
 - kuntoutujan tarpeiden, edellytysten ja voimavarojen arvioinnin
 - tavoitteiden asettelun
 - keinojen määrittelyyn
 - aikataulusta ja vastuunjaosta sopimisen
 - tulosten arvioinnin
 - jatkokuntoutuksen ja –hoidon järjestelyyn
 - seurannasta ja hoitovastuusta sopimisen

TYKS kuntoutusosasto 913

KUNTOUTUSTYÖRYHMÄN MUISTIO

KUNTOUTUSTYÖRYHMÄ __ / __

Näistä asioista haluan keskustella tai kysyä :

Näistä asioista päätettiin:

Kuntoutustyöryhmä kokoontuu seuraavan kerran: ___/___

Seuraavassa työryhmässä käsitellään näitä asioita:

Lähiryhmä

- kutsutaan koolle tarvittaessa, usein jakson loppupuolella
- mukana kuntoutuja ja hänen haluamansa läheiset sekä koko kuntoutujan oma tiimi
- tarvittaessa mukana kotikunnan tai muita jatkotahojen edustajia
- tärkeä tietojen välittymisen ja jatkosuunnittelun paikka
kuntoutujan, perheen, lähipiirin realistisen
jatkoselviytymisen suunnittelu

2. Moniammatillisuus

- kts. Kuntoutustyöryhmä
- jokaisen ammattitaito ja osaaminen kuntoutujan, läheisten ja koko tiimin käytössä
- fyysinen läheisyys samalla osastolla antaa mahdollisuuden ja helpottaa yhdessä tekemistä
- kuntouttavan hoitotyön osuus suuri (24 h/vrk), esim. tieto siirtyy näyttämällä, sanoin, kuvin ja kirjallisina dokumentein ja mahdollistaa yhdenmukaisen avustamisen kaikissa työvuoroissa ja kuntoutujan toimintakyvyn parantuessa tai tilan muuttuessa

OSASTOJAKSON AIKANA

- * kuntoutuja harjoittelee henkilökunnan ohjauksella ja avustuksella jokapäiväisiä toimintoja: itsestä huolehtimista, liikkumisen valmiuksia, kommunikointia, oman sairauden ja omien asioiden hoitamista**
- * henkilökunta tukee ja kannustaa kuntoutujaa ja hänen läheisiään muuttuneessa elämäntilanteessa sekä antaa tietoa sairaudesta**
- * arvioidaan moniammatillisesti kuntoutujan toimintakykyä**
- * kuntoutujan läheiset osallistuvat usein kiinteästi kuntoutumisprosessiin**
- * tehdään sairauksien ja vammojen diagnoosien varmentamista**
- * arvioidaan tarvittavien apuvälineiden tarve ja opetetaan niiden käyttö**
- * sovitaan ja järjestetään osastojakson jälkeen tarvittava hoito ja kuntoutus**

3. Yhteistyö läheisten kanssa

- tiedon jakamisessa sairaudesta, siihen liittyvistä oireista ja vaikutuksista sairastuneen ja hänen läheistensä elämään
- erilaisissa avustamistilanteissa ohjaamisessa
- jaksamisen tukemisessa
- lomien valmistelussa ja kotikäynneillä
- jatkojärjestelyissä
- läheisten ensitietopäivässä, joka järjestetään osastolla kerran kuukaudessa, ryhmässä 6-8 läheistä

Läheisten ensitietopäivä: **Yhdessä eteenpäin** - tietoa aivoverenkierto-
häiriöön sairastuneen läheisille

Aivoverenkiertohäiriöt / neurologi	9.00-9.45
Henkisen toimintakyvyn muutokset / n-psyk	9.45-10.45
Kommunikointi ja nieleminen / puheterapeutti	10.45-11.15
Lounas	
Arkipäivän toiminnot / toimintaterapeutti	12.00-12.30
Sosiaaliturva/sosiaalityöntekijä	12.30-13.30
Kahvi	
Liikkumisen ja fyysisen toimintakyvyn harjoittelu / fysioter.	13.45-14.30
Kuntouttava hoitotyö / sairaanhoitajat	14.30-16.00
Sairastumisen aiheuttama kriisi	

Milloin kuntoutusosastolle

- kuntoutujan oma motivaatio!!

kuntoutuminen on kuntoutujalle itselleen vaativaa työtä, se ei ole passiivista, ei ole ”poppakonsteja”, tärkeää on ennakoiva motiivointi

- kun kuntoutujan tilanne on lääketieteelliseltä kannalta stabiili, kuntoutus on ”ykkönen”, jolloin oikea-aikaisuus toteutuisi
- kun saa jo rasittaa
- ei ole akuutteja tulehduksia, ei dementiaa, iho on ehjä
- tavoitetta mietittävä, ei epärealistista

Lähetete kuntoutusosastolle

- lähetteessä tulisi näkyä reaaliaikainen toimintakyky, motivaatio sekä arvioitu ennuste
- kiireellisyys ja perusteet sille
- kokonaistilanne, saako rasittaa, milloin saa, onko rajoituksia
- realistinen tavoite ja mahdollinen muu jatkosuunnitelma
- mikäli kuntoutuja odottaa paikkaa terveyskeskuksessa ja kotiutuu sieltä olisi hyvä laittaa hoitopalaute kuntoutusosastolle, myös terapioista
- jonotusaikana pitäisi antaa perusopetus esim. pukeutumisen ohjaus (ei mielellään kompensoivia keinoja), järjestettävä terapiat ja apuvälineet sekä läheisten ohjaus, ei epärealistisia odotuksia ja tavoitteita kuntoutusosaston ajalle

Mitä osastojakson päättyessä

- selvitetään kotipaikkakunnan mahdollisuudet jatkaa; laitos, koti, muu asumismuoto ja tarvittavat jatkokuntoutukset ja avut
 - yhteys sovittuihin jatkotahoihin, kirjalliset palautteet, joskus kuntoutuja fyysisesti saattaen ja paikan päällä ohjaten, joskus kuntoutusosastolta noutaen
 - seuranta kuntoutusosaston pkl:lla tai muualla, missä hoitovastuu mikäli jatkaa osaston maksusitoumuksella tulee yleensä pkl-käynti kuntoutusosastolle, vaihtoehtona TYKSiin neurologian pkl
- kaikki palautteet toivotaan olevan pkl-käynnillä mukana tai siihen mennessä osastolle postitettuina

Kuntouttava hoitotyö

- Hoitajan ohjauksessa kuntoutuja siirtyy turvallisesti ja oikealla tekniikalla

Kuntoutujan ja läheisten kanssa yhteistyö on tiivistä

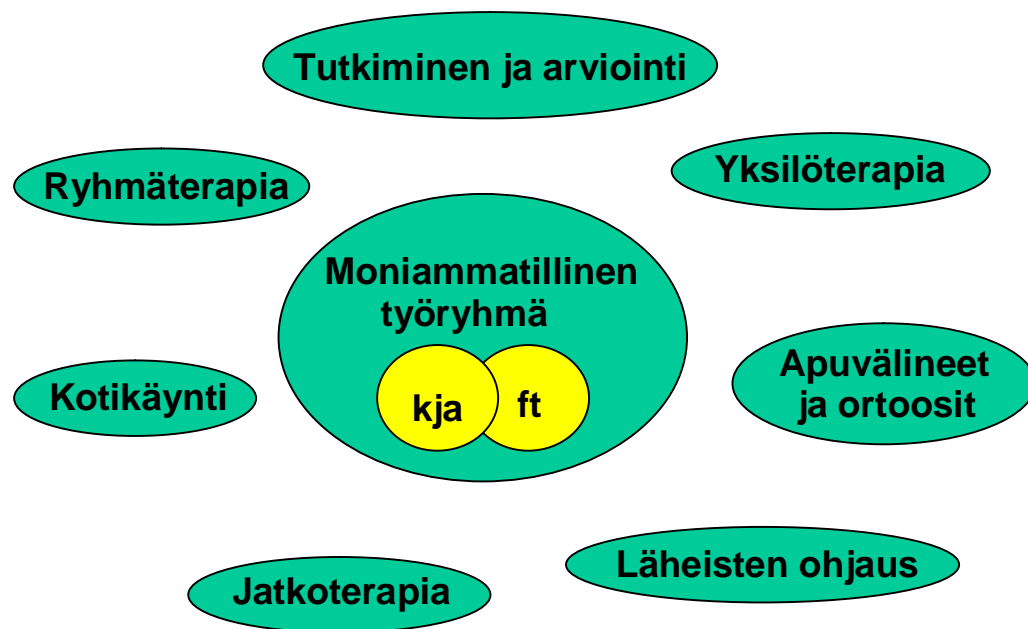
Kuntouttava hoitotyö näkyy osastollamme mm. päivittäisten toimintojen ohjaamisessa, jossa mukana tarvittaessa sekä hoitaja että terapeutti

Fysioterapiassa tavoitteet pohjautuvat kuntoutujan kanssa yhdessä sovittuihin konkreettisiin asioihin, esim. alavartalon pukemisen onnistuminen, joka vaatii mm. tasapainon hallintaa, riittävää lihasvoimaa ja liikkuvuutta sekä mahdollisimman symmetristä kehon hallintaa.

Lisäksi tässä harjoitteessa tarvitaan kognitiivisia taitoja, esim. hahmottamista.

Fysioterapia

Osastolla toimii 5 fysioterapeuttia, joiden tehtävät jakaantuvat neurologisten ja fysiatrien kuntoutujien kesken.

Kuntoutusosastolla fysioterapiaa on mahdollista toteuttaa myös allastiloissa

Paimion sairaalan allastilassa on mahdollista harjoitella sekä yksilö- että ryhmäterapiassa.

Vedessä harjoittelu on useimmiten kivuttomampaa. Vesi mahdollistaa sellaisten toimintojen (esim. kävelyn) harjoittelun, jotka eivät kuivalla maalla onnistuisi.

Toimintaterapia

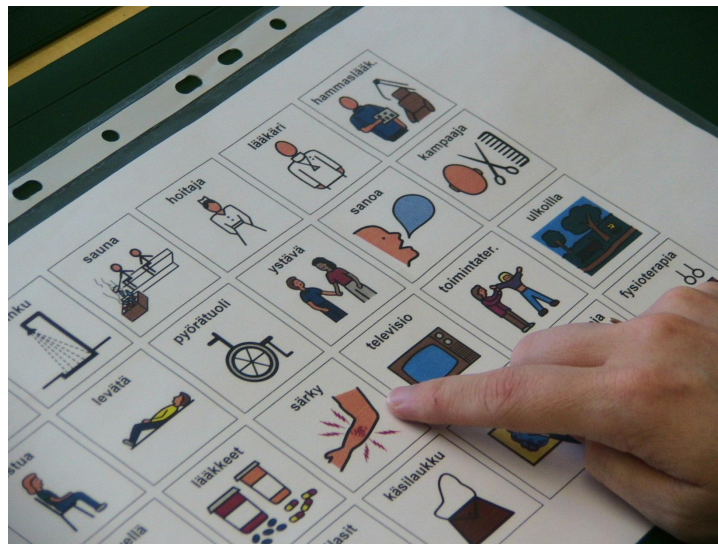
Toimintaterapeutti kartoittaa yhdessä kuntoutujan kanssa mahdollisuuksia suoriutua arkipäivän toimista: pukemisesta, peseytymisestä, ruokailusta, kodinhoidosta, vapaa-ajan harrastuksista jne.

Toimintaterapian tarkoituksena on edistää kuntoutujan mahdollisuuksia tehdä itselleen tärkeitä arkipäivän toimia huolimatta sairastumisen aiheuttamista rajoituksista ja ympäristön esteistä.

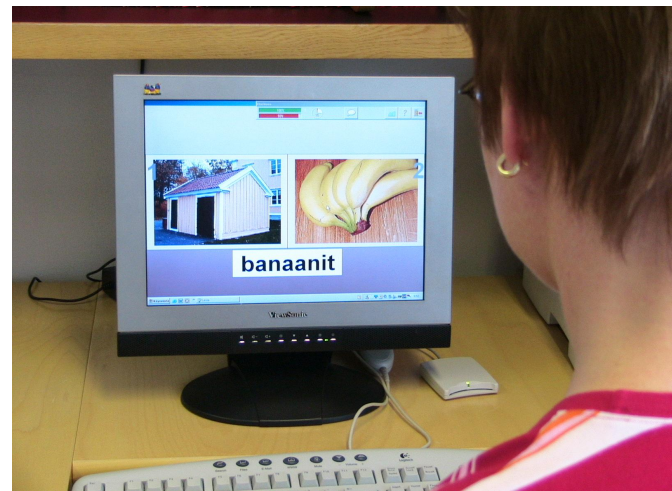
- Toimintaterapiassa kuntoutuja harjoittelee itselleen mielekästä toimintaa esim. pukeutumista, kahvinkeittoa tai tietokoneen käyttöä. Toimintaterapeutti ohjaa, neuvoo ja auttaa kuntoutujaa löytämään ratkaisuja pulmatilanteisiin. Toiminnan avulla voidaan harjoittaa myös tiettyjä valmiuksia esim. käsien käyttöä, hahmottamista tai muistia

Puheterapia

Puheterapeutti tutkii ja kuntouttaa niitä kuntoutujia, jotka ovat saaneet sairastuessaan tai vammautuessaan kommunikoinnin ja/ tai nielemiskyvyn häiriön.

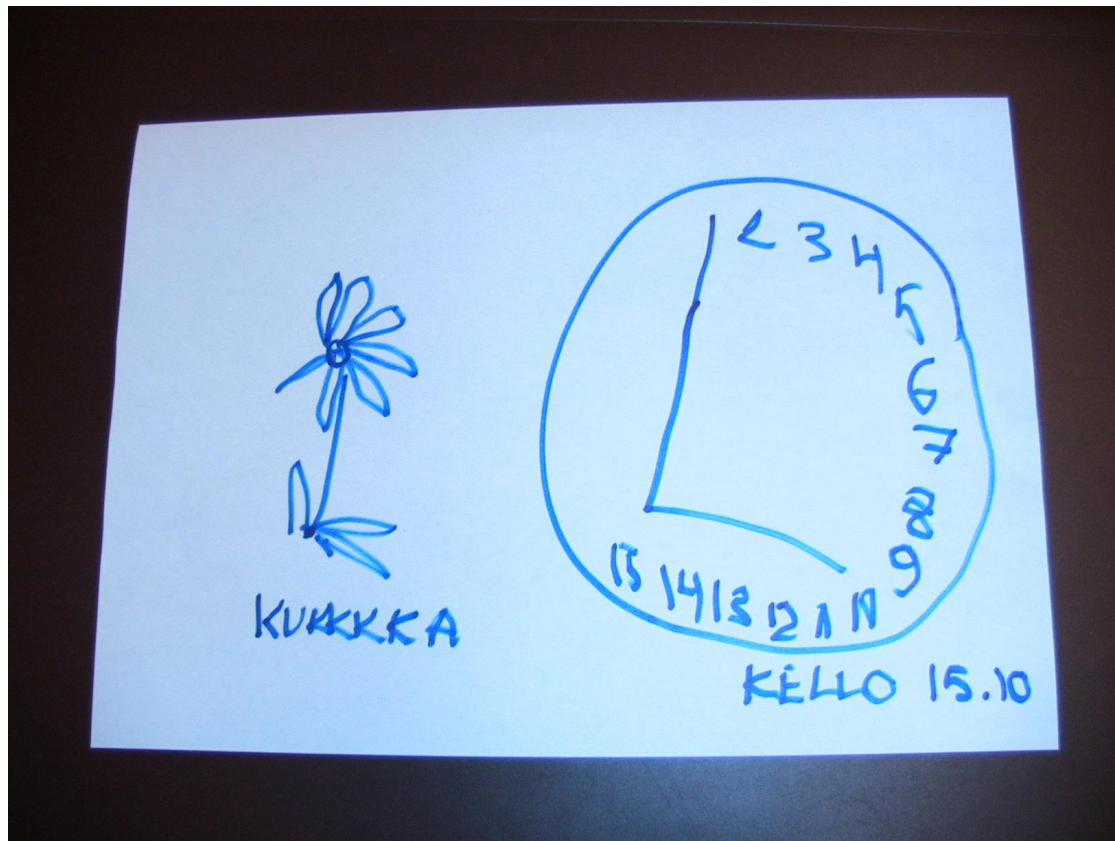

Kuvien käyttöä kommunikoinnin apuna, kun puhe ei onnistu.

Tietokoneavusteista kuntoutusta: meneillään puheen ymmärtämisen ja lukemisen tehtävä.

Neuropsykologinen kuntoutus

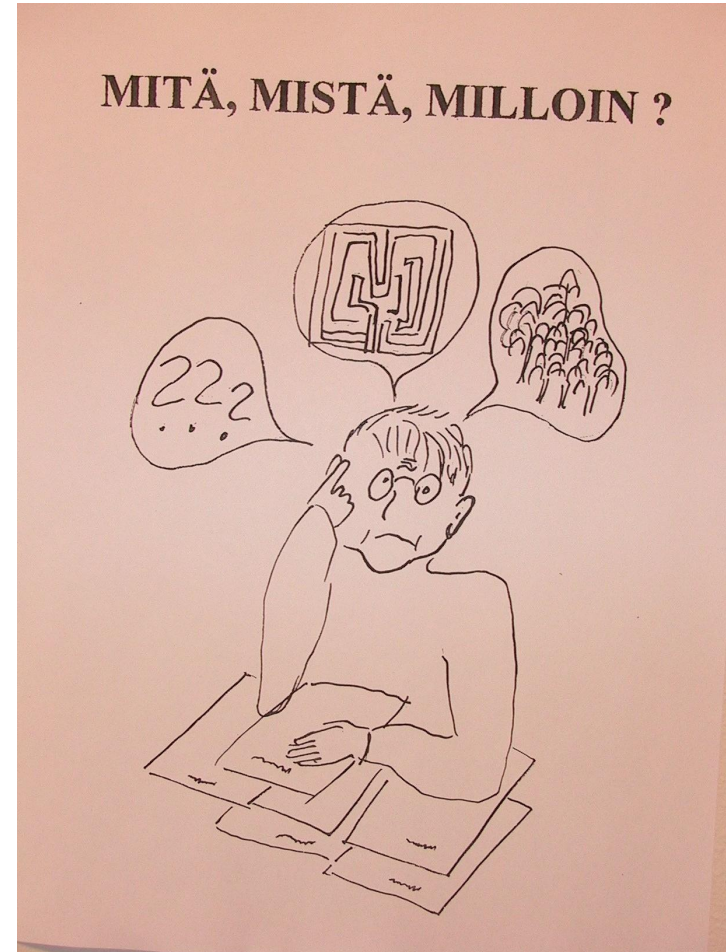

Psykologi tekee neuropsykologisia tutkimuksia, joissa kartoitetaan muistia, hahmottamista, tarkkaavaisuutta ja muita kognitiivisia toimintoja. Neuropsykologisen jatkokuntoutuksen suunnittelu kuuluu myös tehtäviin.

Sosiaalityö

Tavoitteena on tukea ja edistää kuntoutujan hyvinvointia, selviytymisedellytyksiä ja osallistumismahdollisuuksia.

Toiminnallisia esteitä ja sosiaalisia häiritsevyyksiä pyritään lieventämään vammaispalvelulain, sosiaalipalvelun, sosiaalivakuutuksen sekä muiden yhteiskunnallisten tukimuotojen avulla.

Kuntoutusohjaus

KOTIIN ?

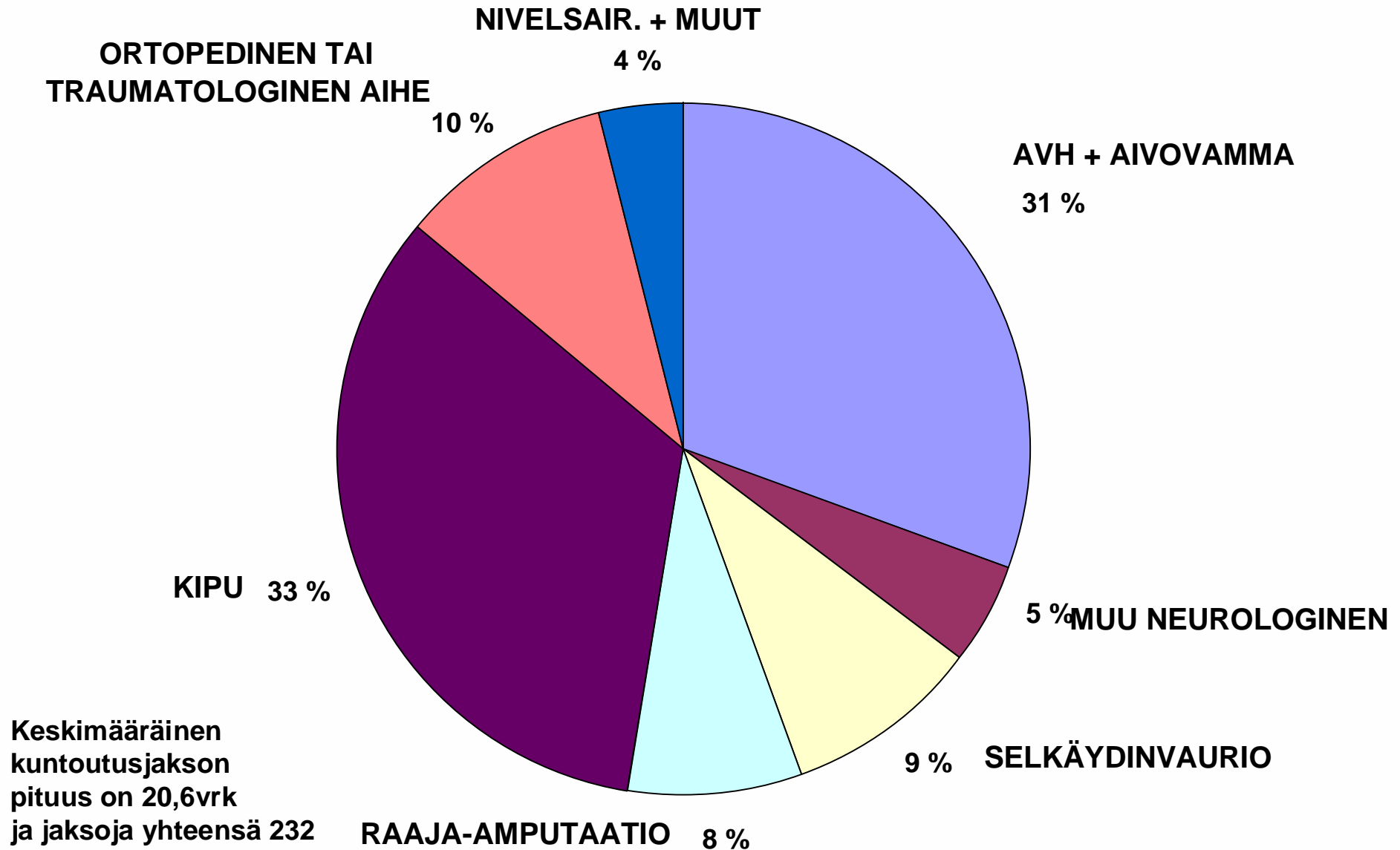
Kuntoutusohjaaja arvioi kotiutumismahdollisuuksia ja tekee siihen liittyviä toimenpiteitä.

Kuntoutusohjaaja toimii jatkossa yhteyshenkilönä eri viranomaisten ja palveluntuottajien välillä kuntoutujan arjen tukemiseksi.

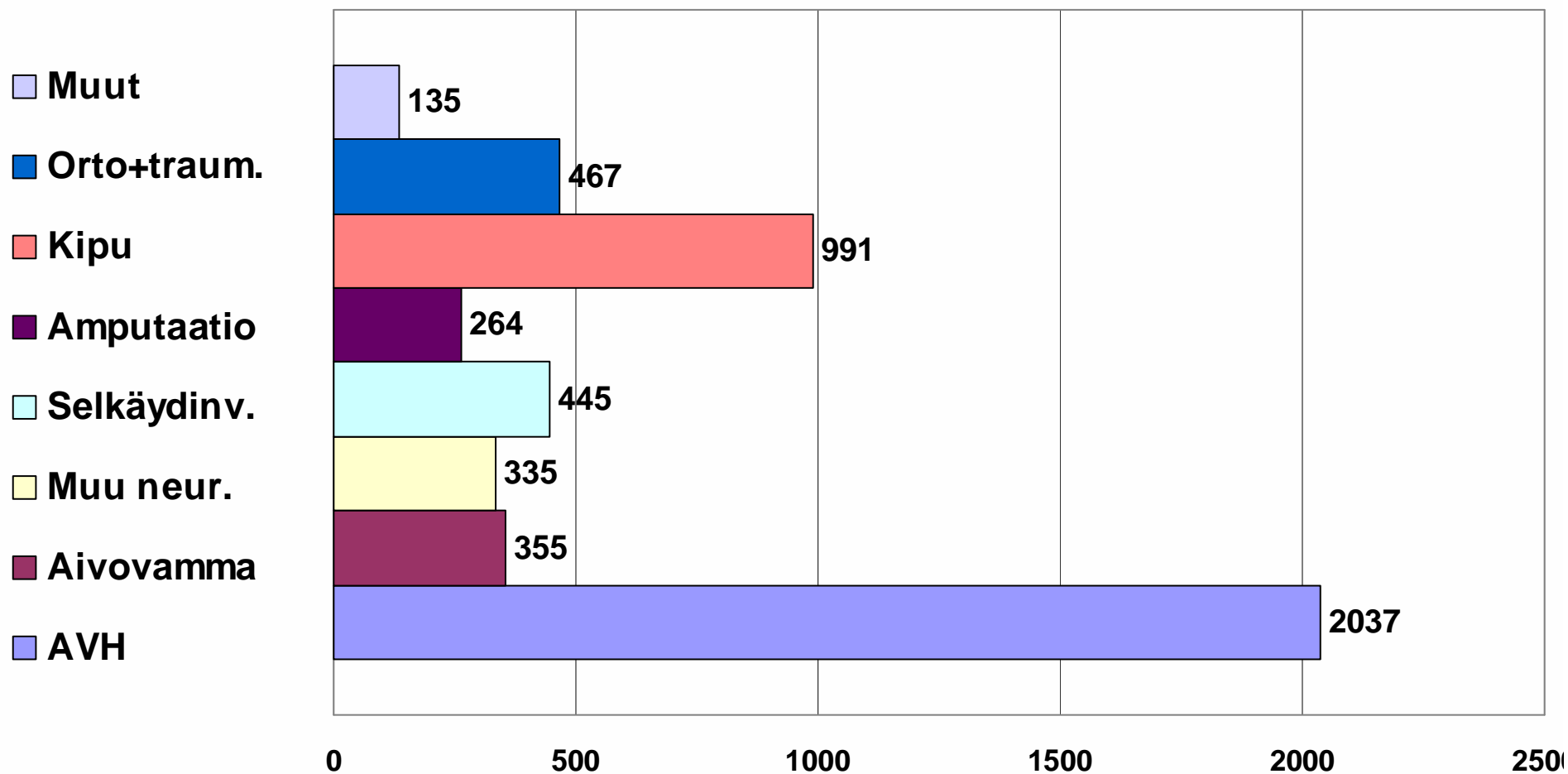
KUNTOUTUSJAKSOT VAMMARYHMITÄIN 2007

Vuonna 2007 kuntoutusosaston AVH-kuntoutujien

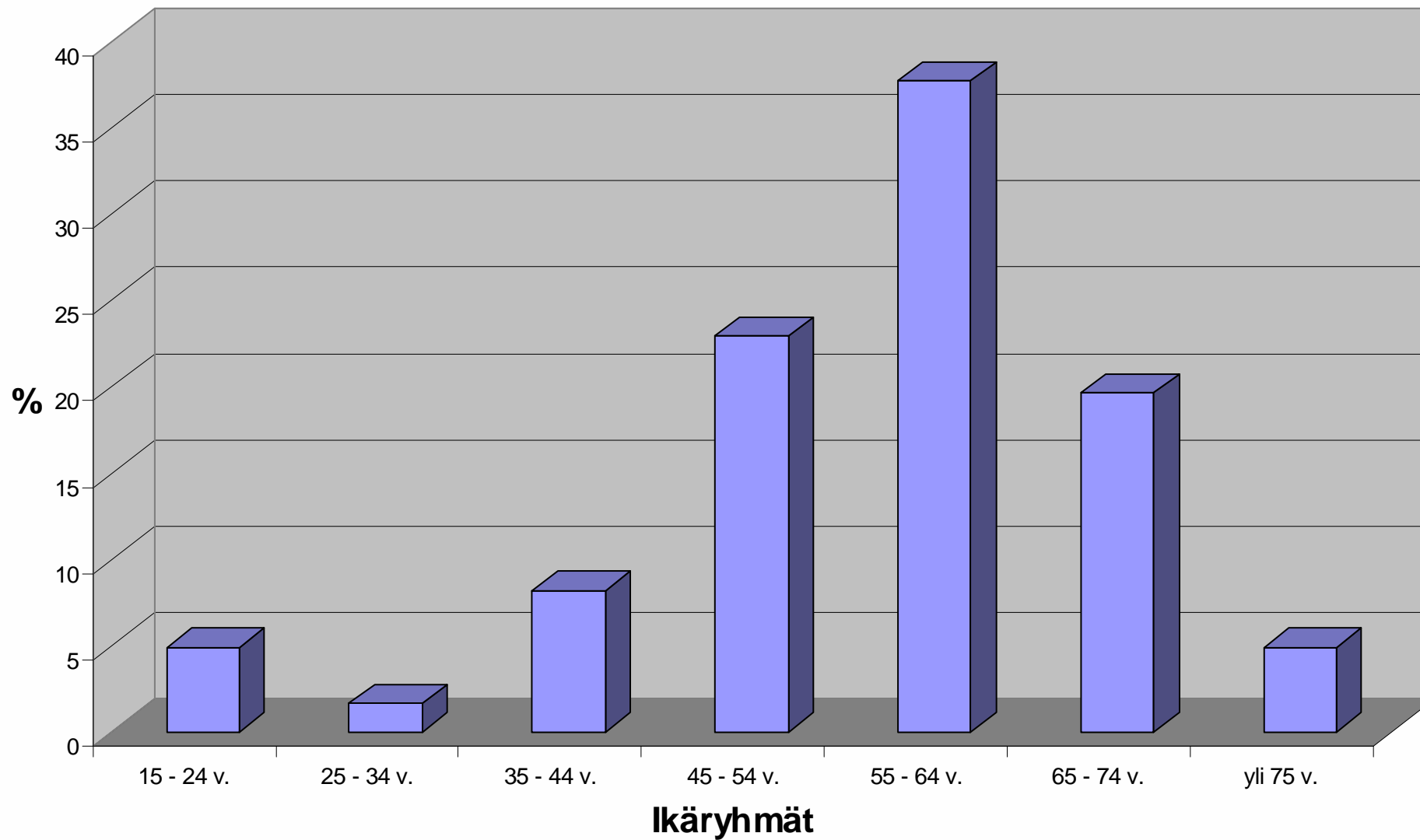
- * kuntoutusjaksoja 61**
- * jaksojen keskipituus ~ 33 vrk**
 - lyhin 3 vrk**
 - pisin 92 vrk**
- * keski-ikä 56 v**
 - nuorin 19 v**
 - vanhin 86 v**
- FIM muutos**
 - keskiarvo 8,10**
 - pienin muutos -13**
 - suurin muutos 33**

Hoitopäivät kuntoutujaryhmittän 2007

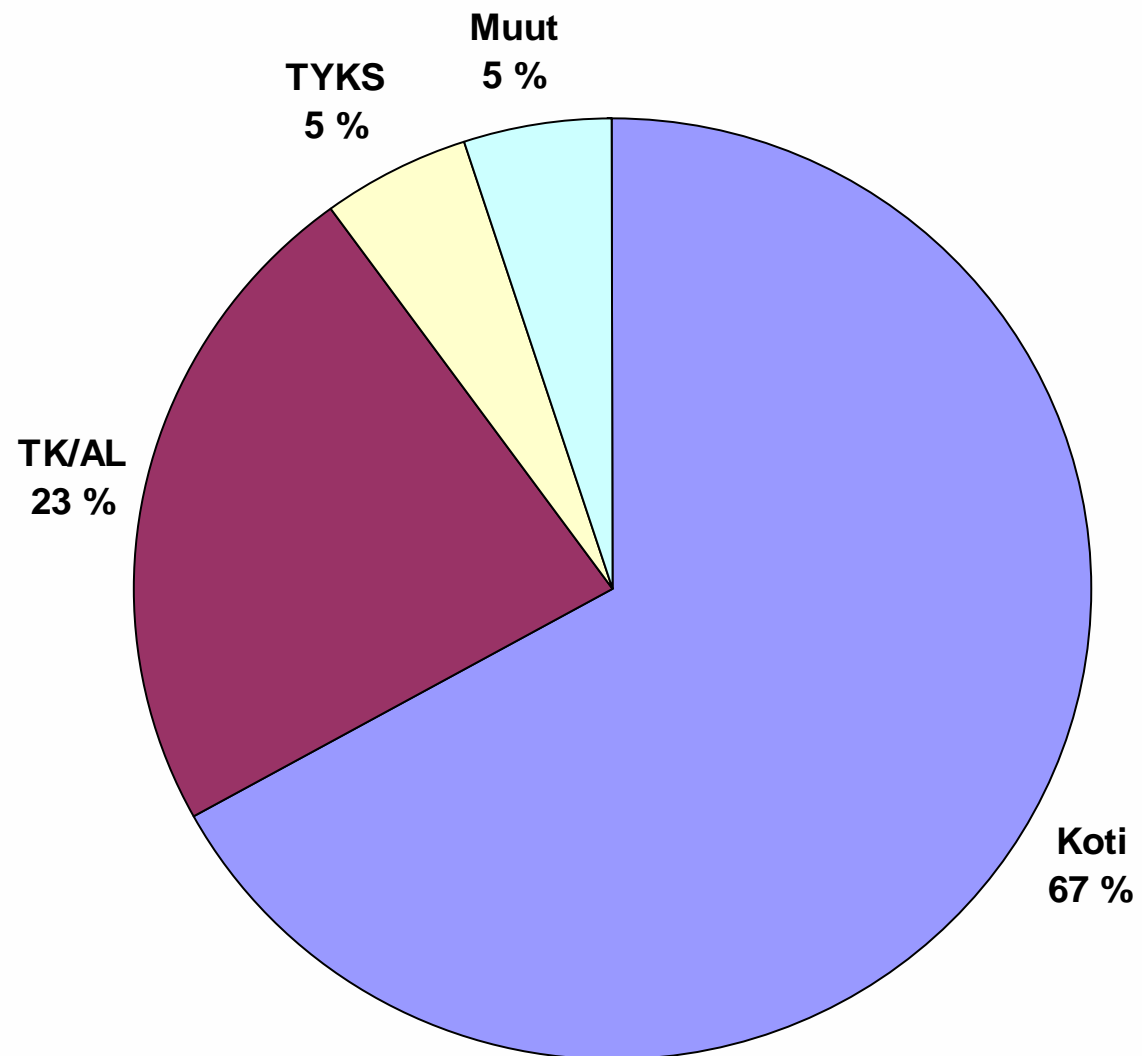

Hoitopäivät
 Hoitopäiviä yhteensä 5029

AVH -kuntoutujien ikäjakauma %:na 2007

AVH jatkohoitoaikat 2007

Kuntoutuminen on jokaisen kuntoutujan oma oppimisprosessi ja ohjaajien ohjausprosessi, se kannattaa

